

Сучасний стан інноваційної діяльності промислових підприємств України

Вінницький національний технічний університет

Анотація. В тезах проаналізовано кількість інноваційно активних промислових підприємств та їх динаміку за останні роки, проведено аналіз витрат на інноваційну діяльність та джерел фінансування. Наведено основні фактори, які перешкоджають впроваджувати інновації промисловим підприємствам. Запропоновані основні інструменти для покращення інноваційної діяльності промисловими підприємствами.

Ключові слова: інновації; інноваційна діяльність; промислове підприємство, інноваційна активність.

The current state of innovation activity of industrial enterprises of Ukraine

Abstract. The abstracts analyze the number of innovatively active industrial enterprises and their dynamics in recent years, analyze the costs of innovation and funding sources. The main factors that prevent industrial enterprises from innovating are presented. The main tools for improving innovation by industrial enterprises are proposed.

Keywords: innovations; innovation activity; industrial enterprise, innovation activity.

Інноваційна діяльність промислових підприємств України за останні 20 років мала динамічний характер. Однак за останні чотири роки спостерігається позитивна тенденція до збільшення частки інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств України (рис. 1). В 2020 році частка промислових підприємств, які займались інноваціями зросла на 1 % порівняно з 2019 роком і на 3% порівняно з 2010 роком, що є позитивною динамікою. Найбільш інноваційно активними підприємства за видами економічної діяльності є підприємства, які працюють: в виробництві харчових продуктів; виробництві хімічних речовин і хімічної продукції; виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування; виробництві машин і устаткування; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність; інформація та телекомунікації.

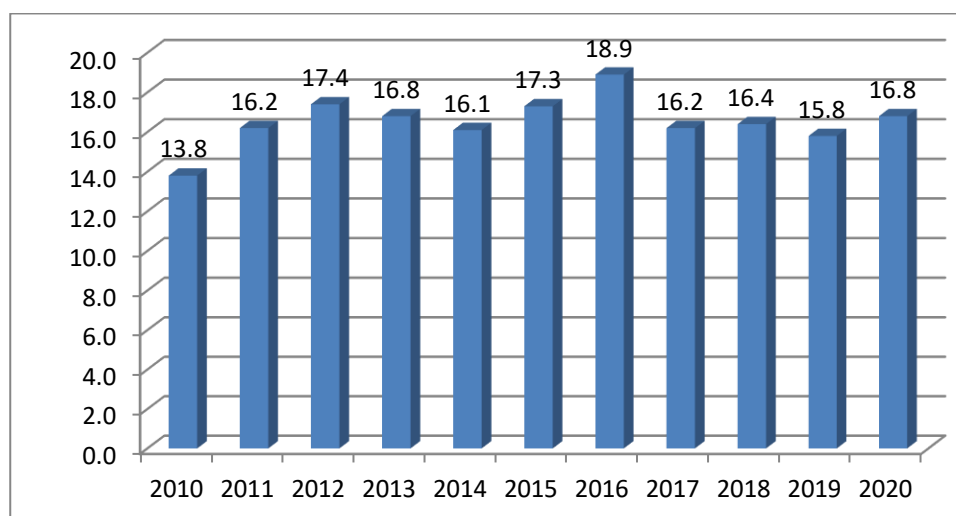

Рис. 1. Частка кількості інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств, % [1]

Аналіз витрат на інноваційну діяльність за останні десять років також мав динамічний характер (рис. 2). Найбільше всього витрати було в 2016 році 23229,5 млн. грн. після чого в 2017 році відбулося суттєве скорочення на 39 % порівняно з попереднім періодом але з цього часу витрати щороку зростають і в 2020 році вони вже склали 14406,7 млн. грн.

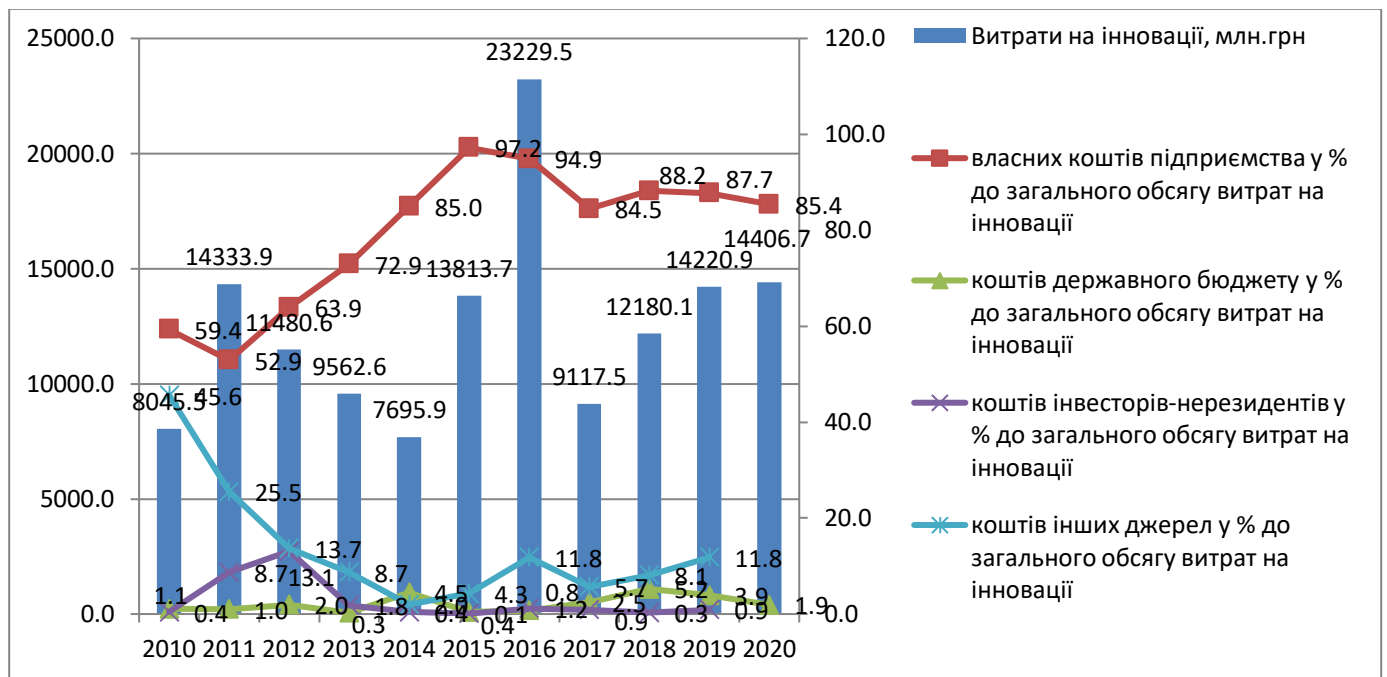

Рис. 2 Фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств [1].

Найбільша частка фінансування інноваційної діяльності відбувається за рахунок власних коштів підприємства (рис. 3). На другому місці це кошти з інших джерел, далі це кошти з державного бюджету і на останньому це кошти інвесторів-нерезидентів. Оскільки впровадження інновацій промисловими підприємствами здійснюється в основному за рахунок власних коштів це і пояснює низьку інноваційну активність підприємств.

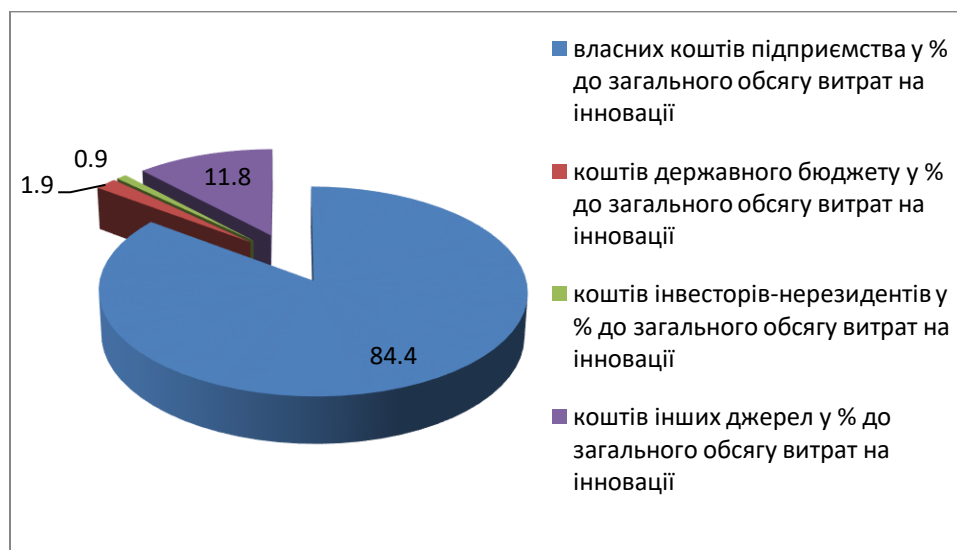

Рис. 3 Структура фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств в 2020 році.

До найвагоміших факторів, які перешкоджають впровадження інновацій промисловими підприємствами є: недостатність власних коштів для фінансування інноваційних проектів, недостатня фінансова підтримка держави, великі витрати на впровадження інновацій, відсутність кваліфікованого персоналу, високий економічний ризик, недосконалість законодавчої бази, відсутність інвесторів, великий термін окупності деяких нововведень, високі кредитні ставки, високий економічний ризик, відсутність попиту на продукцію, недостатня кількість інформації про ринки збуту, недостатність інформації про нові технології, несприятливість підприємств до нововведень тощо [2].

Для підвищення інноваційної активності промислових підприємств необхідно державна підтримка у вигляді реалізації державних програм, які спрямовані на покращення інвестиційно-інноваційного клімату та підвищення ефективності інноваційної діяльності промисловими підприємствами. Спеціальними інструментами щодо підтримки з розвитку інноваційної діяльності промисловими підприємствами можуть бути [3, 4]: створення спеціальних економічних зон, державні інформаційні заходи, консультування державними інституціями, преференційні кредити, гарантування повернення інноваційних кредитів, скорочення або звільнення від оподаткування, використання банківських овердрафт і кредитних ліній, лізингу і факторингу, торгових кредитів, підтримка доступу до ресурсів венчурних фондів, створення технопарків, бізнес інкубаторів, стимулювання молоді та науковців до інноваційної діяльності, розширення відкритості та прозорості наукових досліджень тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>(дата звернення 01.02.22).
2. Захарін С. В. Інноваційна активність промислових підприємств. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_06_3_80_uk.pdf (дата звернення 01.02.22).
3. Нікітін Ю. О., Мельник М. В. Аналіз Європейського досвіду вирішення проблем доступу підприємств малого та середнього бізнесу до фінансування. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Analiz-YEvropejskogo-dosvidu-vyrishennya-problem-dostupu-MSP-do-finansuvannya-1.pdf>. (дата звернення 01.02.22).
4. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. Том 3. Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів Остаточний варіант (проект від 19.10.2011). К.: Фенікс. 2011. 76 с. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/our_partners/gudrun/3_UA.pdf. (дата звернення 01.02.22).

Ратушняк Ольга Георгіївна, к.т.н., доцент, доцент кафедри економіка підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: ogratushnyak@gmail.com

Гавура Каріна Володимирівна, студентка групи МВКД-18б, факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: karinaahawura@gmail.com

Ratushnyak Olga Georgievna, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Economics of Enterprise and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: ogratushnyak@gmail.com

Gavura Karina Volodymyrivna, student of the MVKD-18b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: karinaahawura@gmail.com